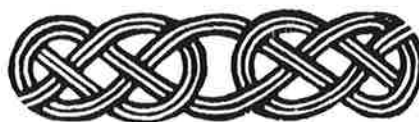

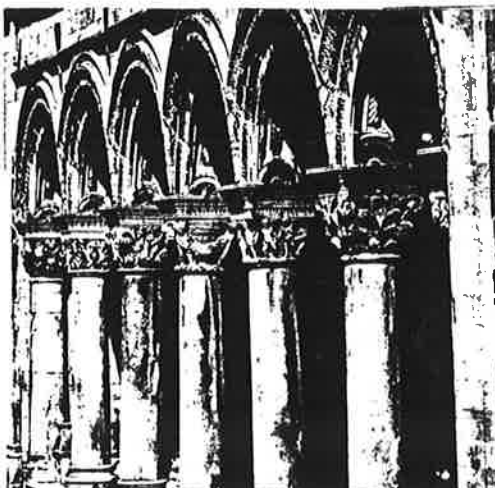
broj 2 / studeni 1992 .

RIJEČ

**Glasnik
Hrvatske
kulturne
zajednice**

WIESBADEN

Naslovna stranica; fotografije:

1. Panorama Dubrovnika
2. Stanovnici Cavtata dočekuju hrvatsku vojsku
3. Knežev dvor u Dubrovniku

RIJEČ - Glasilo Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden
WORT - Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.

Odgovara: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
Verantwortlich: Kroatische Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.
Friedrichstr.24
6200 Wiesbaden

Tel.: 0611/ 443482 i 174153
Faks: 0611/ 495111

Uredničko vijeće: Biserka Andrijević, Edvin Bukulin i Maja Runje
Redaktionsrat:

Bankovni račun: Nassauische Sparkasse Wiesbaden
Bankverbindung: Kto/ 116 027 186
BLZ/ 510 500 15

ČLANOVIMA HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADEN I DRAGIM PRIJATELJIMA
KOJI PODUPIRU ILI PRATE RAD NAŠEGA DRUŠTVA

Štovani i dragi prijatelji !

Evo nas jos jedanputa zajedno! Dolazimo Vam sa zapisima kojima obaviještavamo o događajima, te s planovima i zamislama kojima želimo doprinijeti kvaliteti zajedništva hrvatske zajednice u Wiesbadenu.

Stoga Vam predajemo "Riječ" kao pismo prijatelju! Usto Vam njome želimo blagoslovljen i nadahnut Božić, a obiteljima koje tuguju za bratom, ocem ili rođakom, za rodnom kućom u Kupresu, Derventi, Petrinji ili Lovincu želimo neizmjernu snagu da u svojoj žrtvi vide smisao, a od prijatelja i svoga naroda osjete utjehu.

Pozdravljaju Vas Vaši:

Ivo Andrijević
tel.06128/45856

Marija Crnčić
tel.06122/16940

Slavko Brodjanac
tel.06722/6767

Jožica Šnuderl, tel.842874

Mila Grgat
tel.409996

Biserka Andrijević
tel.06128/45856

Slavko Vrdoljak
tel.509897

WIESBADEN

Vera Tomašić
tel.520434

Zdenka Tropšek
tel.260262

Maja Runje
tel.443482

Edvin Bukulin
tel.06145/2167

POMOĆNICE PREDSDJEDNIŠTVA

Jožica Šnuderl i Zdenka Tropšek pomoćnice u Predsjedništvu

Obilje posla potaknulo je članice i članove Predsjedništva da za stalnu pomoć zamole Jožicu Šnuderl i Zdenku Tropšek.

Jožica Šnuderl i Zdenka Tropšek redovito sada sudjeluju u radu Predsjedništva. No, kako nisu birane redovnim postupkom na zadnjoj izbornoj skupštini, njihov je rad savjetodavni, bez prava glasa pri donošenju odluka.

KUMSTVA ZA DJECU U PERUŠIĆU

Svakoga mjeseca jedanaestero siromašnih obitelji dobiva našu pomoć

Od travnja ove godine jedanaestero obitelji kojih su kuće ostećene a hranitelji bez posla dobivaju redovitu pomoć od 100.-DM mjesečno. Za svaku od tih obitelji brine se po jedna kuma ili kum koji preko našeg društva šalju pomoć u Hrvatsku.

Pomažemo obiteljima ove djece:

Mandića Špoljarić, 11 g., Perušić;
Darko Stimac, 8 g., Bukovac, Perušić;
Dražen Nikšić, 10 g., Konjsko brdo, Perušić;
Josipa Ostović, 8 g., Varoš, Perušić;
Ivana Romac, 10 g., Mezinovac, Perušić;
Josip Prša, 12 g., Perušić;
Ruža Čulumović, 9 g., Prvan selo, Perušić;
Tomislav Jurković, 12 g., Malo Polje, Perušić;
Zorica Podnar, 12 g., Perušić;
Ana Bašić, 13 g., Bukovac, Perušić;
Ivan Radaković, 4 g., Karaula, Perušić.

Molimo članove koji nisu platili članarinu za ovu godinu da to učine. Studenti i umirovljenici nisu dužni plaćati članarinu. Ostali članovi mogu takodjer biti oslobođeni plaćanja ukoliko nam se jave i izjave da mole za umanjenje ili oslobađanje od plaćanja.

LJETNA PROSLAVA STRANKE SPD U WESTEND-U

Wiesbaden, 1.8.1992.

Skromnim štandom sudjelovali smo na ljetnoj proslavi stranke SPD u gradskoj četvrti Westend.

Na štandu se našao veliki izbor kolača koje su pripravile naše obitelji. Svima puno zahvaljujemo! Njemačkim sudionicima proslave naši su se kolači učinili posebnima, tako da smo prvi rasprodali svu svoju ponudu! Ukupni utržak za blagajnu Hrvatske kulturne zajednice bio je 800.-DM.

U toplo ljetno predvečerje na proslavi su se našla dva Hrvata iz Osijeka koji su ubrzo zamijenili njemačke glazbenike na pozornici. Tako se Westend-om začula i hrvatska pjesma.

Ružica i Marica Marinčić rade na štandu

Pomoć grada Wiesbadena

Naše društvo je podnijelo molbu za financijsku pomoć kod grada Wiesbadena i dobilo 1200.-DM za rad u tekućoj godini.

Društvo je takodjer podnijelo molbu za dodijelu prostorija. Sa strane Grana odgovoreno nam je da postoje izgledi da krajem sljedeće godine dobijemo prostorije.

MEDJUNARODNE DJEČJE IGRE IDSTEIN

Idstein, 30.08.1992.

Vrijedna voditeljica dječjeg zbora Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden, Gabrijela Fijala, uvježbala je s djecom mali glazbeni program s kojim su nastupili na Medjunarodnim dječjim igrama u Idsteinu.

Ova hrvatska dječja pjesma nagrađena je pažnjom i pljeskom slušatelja.

Dječji zbor u Idsteinu

Napredak svakog društva zavisi o radu njegovih članova.

Pozivamo Vas na suradnju u jednoj od radnih skupina!

MEDJUNARODNO LJETNO SLAVLJE

Wiesbaden, Marktplatz 5. i 6. 9. 1882.

Na središnjem gradskom trgu Hrvatska kulturna zajednica se u okvirima tradicionalnog Medjunarodnog ljetnog slavlja pokušala predstaviti brojnom nazočnom gradjanstvu te svratiti pažnju da skupina Hrvata živi i radi u Wiesbadenu.

U programu je sudjelovao naš dječji zbor uz ravnanje Gabrijele Fijala. Uz gitaru je, o svojoj slavonskoj ravnicu, pjevala Martina Dekarin.

Na našem štandu prodavala su se hrvatska jela i kolači koje smo dobili od članova i prijatelja Zajednice. Na tom se mjestu u subotu u predvečerje čula i lijepa i glasna hrvatska pjesma.

Prodajom jela i pića Zajednica je, nakon pokrića troškova, priskrbila 1550.-DM. U međuvremenu je odlučeno da tim novcem pomognemo hrvatskim prognanicima koji su se sklonili u selu Crne lokve u blizini Širokog brijega.

Uz štand na Marktplatz-u izložili smo i niz fotografija iz arhive Večernjeg lista, a koje su svjedočile o patnjama stanovništva u ratu i o razaranju Hrvatske.

Martina Dekarin s pjesmom "Ne dirajte mi ravnicu"

Luca i Ivan Gelo; jedna od obitelji koje su pripravljalje i darovale jela i kolače

Za stolovima je uvijek bilo mnoštvo ljudi

Majka novinara mučenika

Na štandu Hrvatske kulturne zajednice na Marktplatz-u 5.9.1992, tijekom Tjedna stranaca, Hrvatima se priključila i gospodja Ana Glavašević koja je nekoliko tjedana boravila u posjeti prijateljima, obitelji Žigrić, u Wiesbadenu.

Ana Glavašević majka je Siniše Glavaševića, novinara koji je osvojio srca slušatelja novinarskim i pjesničkim izvještajima s Radio-Vukovara u paklenskim danima prije okupacije grada, a kojemu se svaki trag izgubio nakon ulaska srpske vojske.

Ana Glavašević u Vukovaru je izgubila majku, supruga i sina.

Ana Glavašević s Ljerkom Žigrić

»Glavašević je isto tako bio u grupi... koju su podijelili JA i paravojne formacije. On je praktično ovisio o nekoj privatnoj osobi i o tome kako će ona postupati s njim. Možda je... negdje živ. Iako smo o njemu razgovarali na svim dosadašnjim dogovorima o razmjenama, ljudi koji su bili kompetentni za pojedina pitanja, nikad nam nisu dali decidan odgovor. Kad je sudbina Siniše Glavaševića u pitanju, nisam prevelik optimist... Komisija koja je obavljala identifikaciju navela je da u Vukovaru ima bunara u kojima se nalaze mrtva tijela, da ima grobnice koje nisu potpuno otkrivene, da je dosta mrtvih na raznim drugim mjestima. Ovo je strašan rat i bojim se da će na spisku nestalih biti još mnogo mrtvih.« (Predsjednik Hrvatskog Crvenog križa, u »Slobodnoj Dalmaciji«)

150 GODINA MATICE HRVATSKE

Offenbach, 12.09.1992.

Organizacija: Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje; idejna suorganizacija; Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden i više drugih društava i institucija

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden, koja je kolektivni član Matice hrvatske, sudjelovala je kao jedan od idejnih suorganizatora na proslavi 150. obljetnice od početka djelovanja ove najstarije i najuglednije hrvatske kulturne ustanove. Proslavu je upriličilo Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje.

O povijesti i smislu Matice govorio je njezin sadašnji predsjednik Vlado Gotovac. U programu je nastupio frankfurtski zbor "Mato Leščan" i zagrebačko kazalište "Jazavac".

NOVA ČLANICA NAŠEGA DRUŠTVA

Veselimo se da u našem društvu možemo pozdraviti Gabrijelu Fijala kao novu redovnu članicu.

Gabrijela Fijala već više godina marljivo suradjuje u našem društvu; od početka svoga dolaska u Wiesbaden, na studij glazbe na Akademiji u Wiesbadenu, počela je povremenim pedagoškim radom s djecom našeg zbora.

Gabrijela Fijala s djelom dječjeg zbora prije početka jednog nastupa

TRI SVJEDOKINJE IZ BOSNE

Gradska vijećnica Wiesbaden, 17. rujan 1992.

U organizaciji Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden tri svjedokinje iz Bosne svjedočile su pred njemačkim slušateljstvom i predstavnicima tiska o zločinima kojima su izloženi civili pred srpskim zavoјivačima u Bosni. Svjedočenje prognanica, koje su se sklonile u Wiesbadenu, bilo je jedno od manifestacija u okvirima niza "Lica rata" koje je tijekom lipnja upriličila dr. Marija Orlović, zastupnica u parlamentu u Wiesbadenu.

Kata Galić, sedamdesetgodišnja Hrvatica iz Gornje Slatine kraj Bosanskog Šamca pričala je o stradanju naroda svoga kraja. Kćer Kate Galić u srpnju je oplakala majku, a u Hrvatskoj župi slavljena je misa zadušnica; vijesti iz Gornje Slatine poručivale su naime da su pri ulasku srpske vojske svi žitelji poklani. No, Kata Galić doživjela je ipak "milost" da bude tek odvedena u logor, gdje je uz neprekidne prijetnje da će je ubiti, na kamenom podu, uz krišku kruha dnevno, provela vrijeme do razmjene za zarobljene srpske vojnike.

Ana Galić s prevoditeljicom Lijanom Žugaj

Djevojka Ina Arnautović pričala je o odlasku iz Prijedora i o tome kako su roditelji prvo potpisali "izjavu o iseljenju" kojom odustaju od ukupnog vlasništva nad svojim posjedom, a zatim platili tri tisuće maraka da bi dobili propusnicu kojom su okupiranim teritorijem putovali do Dvora na Uni i dalje do Karlovca. U Zagrebu, u studentskoj sobi u kojoj stanuje sestra Ine Arnautović, do obitelji je stigla vijest da im je kuća spaljena. Majka obitelji, obuzeta velikom tugom, tog se dana ubila.

Vesna Mamić iz Prijedora gledala je kako joj srpski vojnici strijeljaju brata, a zatim kako trojcu susjeda bacaju u njezin bunar. S troje malene djece provela je mjesec dana u logoru na otvorenoj livadi. Dok je pripovijedala kako je uz dozvolu logorske uprave iskopavala krumpire za svoju gladnu djecu u nečijem vrtu uz rub logora, dok je u vrtu ležalo mrtvo tijelo vlasnika koje je trulilo, slušateljstvo je bilo potreseno i suza je bila u mnogim očima.

Njemačko slušateljstvo je plakalo, ali su prisutni Hrvati i te večeri išli kući s osjećajem da se radi o čudnim suzama. Ako doista vide kako nedužni patimo, a mogu nam pomoći, zašto nam ne pomognu? Vrijedno je poštivanja da štite i pomažu naše prognanike, samo u Wiesbadenu ih je oko dvije tisuće, ali da ni Hrvatskoj ni Bosni nisu temeljito i pravovremeno pomogli političkim mjerama, čini ih sukrivcima ukupnog stradanja.

O ovoj manifestaciji Hrvatske kulturne zajednice pozvani novinari obavijestili su opširnim priložima.

Stećak gosta Milutina
iz Humskog kod Foče

SKUP ISELJENIH HRVATA U ZAGREBU

Kongres za pripravu Svjetskog hrvatskog sabora

Zagreb, 2.do 4. listopada 1992.

U Starogradskoj vijećnici u Zagrebu održan je skup Hrvata izvan domovine na kojem je sudjelovalo gotovo 300 sudionika, predstavnika nacionalnih saveza, zajednica i društava iz Europe, SAD, Kanade, Južne Amerike i Australije, te predstavnici hrvatskih manjina iz Rumunjske, Italije, Madarske, Češke i Slovačke, Austrije i Vojvodine.

U ime Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden na skupu u Zagrebu sudjelovale su naše članice Maja Runje i Ljerka Vincetić. Maja Runje održala je referat o "Obzorjima društvenog i kulturnog djelovanja Hrvata u Njemačkoj".

Zamisao o osnivanju Svjetskog sabora Hrvata kao krovnog saveza svih nacionalnih hrvatskih udružbi potekla je sa Zbora hrvatskih liječnika održanog prošlog svibnja u Frankfurtu, a nadahnuta je sličnim organizacijama drugih velikih iseljeničkih skupina, poput židovske ili poljske. Židovski i poljski svjetki kongresi danas su snažne nevladine organizacije koje značajno utječu na svjetku politiku prema njima i njihovim domovinama.

Svjetski hrvatski sabor je, kako piše u prijedlogu Statuta, "...dobrovoljno udruženje hrvatskih zemaljskih vijeća te drugih udružbi širom svijeta, ... utemeljen u svrhu povezivanja i jačanja hrvatskih zajednica izvan Domovine, na svim područjima koja su važna za sve trajno ili privremeno iseljene Hrvate i članove njihovih obitelji, bez obzira na njihov svjetonazor, vjersko ili političko uvjerenje". Sabor djeluje "na osnovi svoje posebne privrženosti Domovini Hrvata, a sa svrhom održavanja i jačanja svih vrsta veza s Domovinom svog porijekla".

Radni je sastanak u Zagrebu pokazao veliku povezanost iseljenika i domovine, ali je naznačio i mostove koje treba dogradjivati. O tome su govorili i mnogobrojni uglednici koji su pozdravili ovaj skup: Boris Maruna, Ante Beljo, Zdravko Sančević, Gojko Šušak, Vlado Gotovac, Otto von Habsburg i drugi.

Prvi svjetski sabor hrvatskog iseljeničtva održat će se u svibnju sljedeće godine u Zagrebu. Daljnje pripreme vodit će Upravni odbor u kojem rade jedan ili dva zastupnika za svaki kontinent. Tajništvo Odbora vodi prof.dr.Drago Novak u Bonnu, gdje je i ured Svjetskog hrvatskog sabora (Adenauerallee 23, 5300 Bonn). Predstavnici za Europu su Ivona Dončević iz Koblenza i dr. Neven Šimac iz Pariza.

Sudionici zagrebačkog skupa

Ivan Crnčić

MATERINI PRAG

Dugački gliboki starinski
domaći dišeći vinski
Materini prag, nama
tako drag

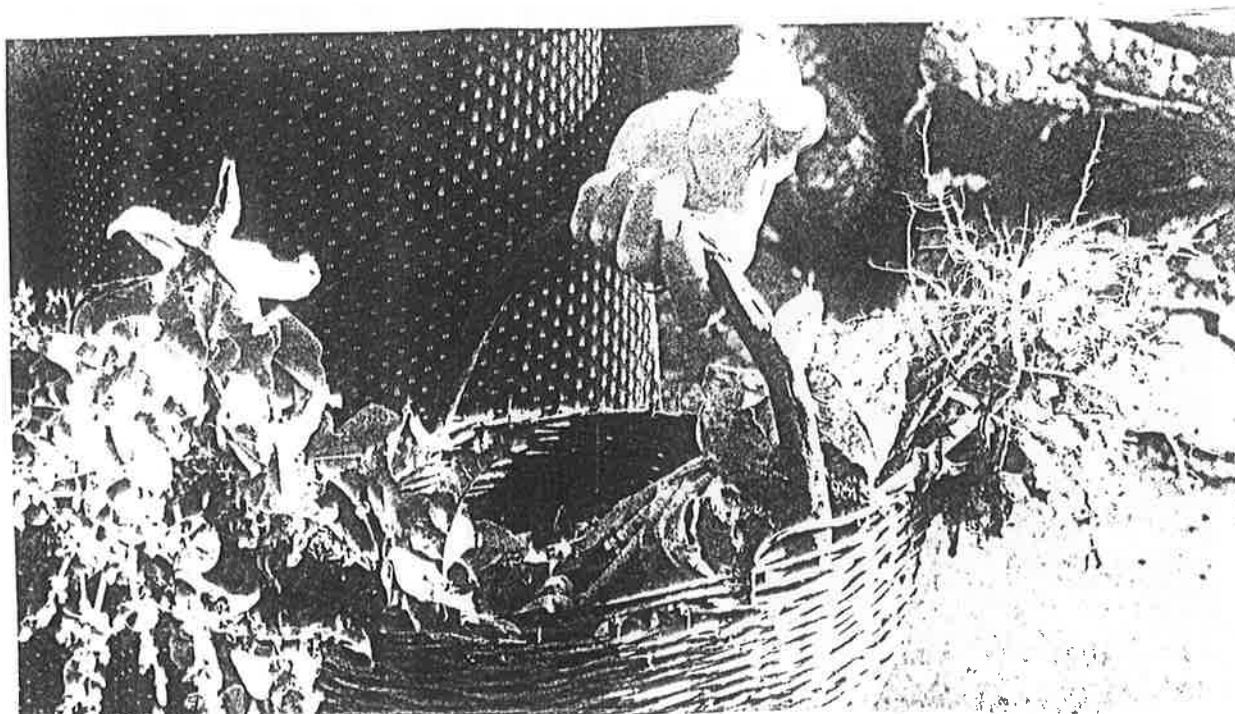
Grede nenkraj bežiju
znaju puno toga
leta nam brojiju
detinstva moga

V' vuglu pušlica skrivena
črni lampaš visi
v' struganji pak črlena
jabuka diši

Materi mojoj dragoj
na vek lepa hvala
reči njenoj blagoj
sinekom me zvala

Zdaleka čujem zov
išćem stari trag
vidim materini krov
materini prag

Dugački gliboki starinski
domaći dišeći vinski
materini prag, nama
tako drag

Der zweite Kriegssommer: Eine Wiesbadenerin besucht Zagreb

Besuchsreise in die Hauptstadt eines Landes im Krieg - davor wurde ich von meinen deutschen Freunden und Bekannten dringend gewarnt, als sie von meinem geplanten Zehn-Tage-Besuch in Zagreb erfuhren. Eine kroatische Freundin hatte mich eingeladen, mit ihr im Auto nach Zagreb zu fahren. Zurück wollte ich fliegen. Vor allem meine Eltern hätten mich am liebsten festgebunden. Sie hatten große Sorge, sie würden mich in einem Sarg zurückbekommen. Befürchtungen hatte auch mein Mann, aber nur wegen der langen Autofahrt, nicht wegen irgendwelcher Gefahren in der kroatischen Hauptstadt. "Zagreb - kein Problem!" meinte er cool.

Ich selbst war natürlich neugierig und gespannt auf Zagreb. Wie mochte es jetzt auf mich wirken, über 30 Jahre nachdem ich auf einer Reise mit meinen Eltern nach Sveti Stefan dort kurz Station gemacht hatte? Meine Erinnerung wurde bestätigt: Zagreb ist eine Stadt mit viel Flair und Atmosphäre. Wie romantisch ist die Altstadt um die Markuskirche, wie prächtig wird sie umrahmt durch die stattlichen Bauten aus der Zeit kurz vor der Jahrhundertwende! Gerade diese Gebäude erinnerten mich an Wiesbaden, ebenso auch das viele Grün der Parks. Die jüngere Vergangenheit wurde für mich sichtbar in dem Einheitsbaustil der Hochhäuser und Mietskasernen in Novi Zagreb. Verblüfft war ich über den insgesamt guten Erhaltungszustand der Bausubstanz. Schließlich kannte ich den üblicherweise traurigen Zustand der Städte nach Jahrzehnten sozialistischer Herrschaft aus meinem eigenen Land. In Leipzig und anderen Städten der ehemaligen DDR, die ich nach der Wende besuchte, packte mich das blanke Entsetzen über den Verfall einst schöner Stadtteile. Wie ganz anders erschien mir da das insgesamt gut erhaltene Stadtbild von Zagreb!

Und der Krieg - wo ist er zu spüren? Natürlich sind die Anzeichen, daß dieses Land im Krieg ist, unübersehbar. Dazu gehören die Wachhäuser in der Innenstadt, die allgegenwärtigen Polizeistreifen, die Wachen und Kontrollen um zahlreiche öffentliche Gebäude und Kirchen herum, die vielen Soldaten im Stadtbild. Für mich als Kunstfreundin besonders bedauerlich, aber verständlich, war, daß die Museen ihre Kunstschätze in Sicherheit gebracht hatten und geschlossen waren. Erwartet hatte ich, daß man den Menschen die Belastungen des Krieges ansehen würde, die Angst um Angehörige, auch die finanzielle Not, in die eine Bevölkerung im Krieg gerät. Nichts davon habe ich den Menschen in Zagreb angemerkt. Die Gespräche in Geschäften, in Cafes, an der Bushaltestelle konnte ich ja nicht verstehen. Doch der Eindruck vom Umgang der Menschen miteinander erschien mir ruhig, freundlich, würdevoll und aufgeschlossen. Übrigens waren die Straßencafés immer noch gut besucht, die Menschen waren gepflegt und gut gekleidet. Ich habe nicht einen einzigen Bettler auf der Ilica und dem Jelačić-Platz gesehen. Dies alles fand ich angesichts der kriegsbedingten finanziellen und persönlichen Bedrängnisse bewundernswert. Soweit mir Gespräche übersetzt wurden, sprach aus ihnen die Befürchtung, daß es noch schlimmer werden könnte, gleichzeitig aber die Zuversicht, daß man die schweren Zeiten überstehen werde.

Daran mußte ich denken, als die Maschine beim Rückflug die erste halbe Stunde extrem niedrig flog und wie ein Hase Haken schlug, um einem möglichen feindlichen Raketenbeschuß kein Ziel zu bieten. Wie schön wäre es, wenn ich bei meinem nächsten Flug "normal" fliegen könnte - wenn also in Kroatien wieder Frieden herrschen könnte.

Astrid Wolf

(Članica Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden)

Astrid Wolf u Zagrebu u staroj Vlaškoj
uz kip Augusta Senoe

MARA I IVAN ŠPIKO

13.10.1992. poginuli su u prometnoj nesreći, na povratku iz rodnog Livna, Mara i Ivan Špiko.

Mara i Ivan Špiko darivali su svoje prijatelje mekanim srcem i iskrenim osmijehom. Teško nam se od njih rastati ali nismo neutješeni: ovdje su nas svojim životima bogatili, u duhu će se doista nastavljati.

Mara je bila i jedna od najzauzetijih osoba u hrvatskoj zajednici u Wiesbadenu. Kada smo u svibnju prošle godine spremali prvu pošiljku pomoći za prognane kninske Hrvate u Drnišu bila je potresena sudbinom prvih prognanika i neumorno je spremala i nosila pakete. Tako je suradivala i trsila se u svim našim poduhvatima i nastojanjima, pa je njen odlazak gubitak i za naše društvo kojeg su članovi bili i ona i Ivan od samog osnivanja.

Želimo snagu njihovoj djeci, Iliji i Ružici, a nama dobrotu da im budemo pri ruci i od pomoći.

M.R.

Mara Špiko s prijateljicom Marijim Mamuza neposredno nakon polaska naših prvih kamiona s pošiljkama pomoći za Hrvatsku iz Oestich-Winkela u svibnju 1991.

Edvin Bukulin

Hrvatska glagoljica

Tradicionalno se misli, da su glagoljicu izmislili sv. braća Ćiril i Metod prije svog puta u Moravsku, ali ima i onih koji tvrde, da su oni to pismo preuzeli upravo od Hrvata, a to bi značilo da su Hrvati imali svoje pismo već davno prije IX stoljeća. Možda su, kažu neki, Hrvati svoje pismo donijeli iz svoje pradomovine. Kakvi su bili počeci glagoljice, to nitko sa sigurnošću ne zna, a ja ću ovdje o glagoljici napisati ono što se sa sigurnošću zna.

Osim Hrvata glagoljicom su se služili i Bugari i Makedonci, Moravci (Česi) i Poljaci. Bugari i Makedonci su rano napustili glagoljicu te prihvatili ćirilicu, Moravci i Poljaci su se njome služili nešto duže, ali nije bila opće rašireno pismo. Nju su zapravo njegovali hrvatski benediktinci-glagoljaši, koji su u tim zemljama osnivali opatije. Ipak treba ovdje podsjetiti, da su upravo sv. Ćiril i Metod oni, koji su u Moravsku godine 863. donijeli slavensko pismo. Sv. braća Ćiril i Metod su vrlo brzo bili optuženi kao krivovjerci, pa su morali ići u Rim opravdati se. To im je i uspjelo, ali za vrijeme boravka u Rimu Ćiril je umro pa se u Moravsku vratio Metod sam nastaviti s misionarskim radom u Moravskoj i cijeloj Panoniji, sada kao nadbiskup starokršćanske biskupije u Sirmiju, u današnjoj Srijemskoj Mitrovici. Kad je Metod godine 885. umro, njegovi brojni učenici su bili iz Moravske protjerani. Oni se razidoše po balkanskim zemljama i tu nastave s djelom svoga učitelja Metoda. Njegovi su učenici slavensko pismo, glagoljicu, proširili u Bugarsku, Makedoniju i Hrvatsku. Samo se je u Hrvatskoj zadržala u upotrebi sve do XX vijeka, pa se zato može s pravom kazati, da je glagoljica hrvatsko pismo.

Može se sada postaviti pitanje: kako to da Hrvati tako malo znaju o svom pismu, iako su ga u praksi upotrebljavali sve do ovog našeg stoljeća? To je zaista naša sramota, a ovdje ću pokušati iznijeti uzroke tom nepoznavanju glagoljice. Glagoljica se je u zadnjih nekoliko stoljeća upotrebljavala u manjem dijelu Hrvatske, tj. ona se upotrebljavala na otocima i na kopnu u biskupijama uz more od Splita do Kopra uključujući tu Liku i Gorski Kotar koji su bili u sastavu Senjsko-modruške biskupije. Ona se od početka šesnaestog stoljeća upotrebljava isključivo u crkvenim krugovima, a od tridesetih godina prošlog stoljeća pa do godine 1927. jedino se još sv. Misa čita iz glagoljačkog misala, a uredske zapise i službene dopise župnici pišu latinicom na hrvatskom jeziku a samo sporadično na talijanskom. Godine 1927. je misal transliteriran u latinicu, pa time nestaje i zadnja praktična upotreba glagoljice a ona postaje predmet povijesnog i jezikoslovnog proučavanja. U srednjem vijeku je na ovim prostorima bila glagoljica najraširenije pismo i upotrebljavala se je i izvan usko crkvenih područja. Glagoljicom su pisani razni zakonici, zbornici i drugo. Tek pojavom renesanse u XV i XVI stoljeću počinje u izvancrkvenim krugovima prevladavati latinica.

Fenomen glagoljice u južnoj Hrvatskoj je nešto jedinstveno. Jedinstveno po tome što su jedino Hrvati u čitavoj povijesti Katoličke Crkve kroz više od tisuću godi-

ZASTO POSTATI ČLANOM NEKE HRVATSKE UDRUŽBE

Da li hrvatskih udružbi - kulturnih, dobrotvornih, političkih, sportskih - ima napretek ? Jako pojednostavljen odgovor bi mogao biti: ne, sve dok još uvijek više od polovice Hrvata nisu članovi nijedne hrvatske udružbe ! Protupitanje: zasto bi baš svi Hrvati morali biti okupljeni u raznim društvima ? Sto nude sva ta društva i udružbe?

Iskreno rečeno, mnoga od njih možda sadržajno ne nude mnogo, ali je u veliku većinu udružbi uloženo mnogo volje i truda, žarke želje da se pomogne domovini, upornog nastojanja da se hrvatsko ime pročuje svijetom. Takvo djelovanje može svaki Hrvat vrlo lahko poduprijeti - uclanjenjem u neku hrvatsku udružbu ! Za očekivati je, da će se sa povećanim brojem članstva poboljšati i vrijednost i raznovrsnost rada. No za uclanjenje ima i drugih daleko važnijih razloga.

Iseljena Hrvatska posjeduje golemu snagu, zasnovanu pored ostalog na velikom broju iseljenika. Ta skoro isto toliko Hrvata živi izvan domovine kao i u domovini ! No da li je ta golema snaga doista pokrenuta i usmjerena ka jačanju hrvatskog bića ? Dosada nažalost tek u manjoj mjeri. Naša nedostatna organiziranost je bjelodana.

Kako ojačati hrvatstvo u njegovoj cjelokupnosti ? Vjerojatno ćemo prvo pomisliti na materijalnu pomoć domovini. Svakako je takva pomoć bila i još uvijek jest od najveće važnosti, ali je ipak tek jedan dio mnogo složenijeg procesa jačanja hrvatstva. Tom procesu pripadaju na primjer : moralna podrška domovini, jačanje jedinstva s domovinom i među iseljenicima, pronosjenje istine o Hrvatskoj i zagovaranje hrvatskih interesa u svijetu, gradnja mostova između Hrvatske i zemalja u kojima prebivamo, duhovna obnova u nama i u domovini zalaganjem za plemenitost, dobrotu i pravičnost, proučavanje i naučavanje hrvatske povijesti i hrvatskih dostignuća, njegovanje hrvatske kulture, razvijanje političke i demokratske svijesti, doziivanje otudjene hrvatske mladeži natrag pod hrvatsko okrilje, hrabrenje jedni drugih u teškim trenutcima, razmišljanje o povratku u domovinu. Jer hrvatskoj naciji treba ne samo nezavisna država, nego povratak okupiranih krajeva, biološki oporavak, blagostanje, ugled, štovanje, simpatije mnogih prijatelja, strah rijetkih neprijatelja. Tek tada će hrvatsko biće oporavljeno i ojačano imati sigurnu budućnost. Stekli smo nezavisnu državu, no tek sada moramo itekako prionuti na posao, da na tim temeljima izgradimo jaku i zdravu hrvatsku naciju.

U iseljeništvu ima Hrvata velikih sposobnosti i nepresušive volje, koji uspijevaju sami svojim radom postizati primjerne uspjehe u jačanju hrvatstva, no nepregledno je mnogo više onih, koji sami, ako bi i mogli, neće učiniti ništa, jer im treba podstreka, primjera i povoda. Dakle, treba im članstvo u nekoj hrvatskoj udružbi, kako bi koristili hrvatstvu. Čak i pasivno članstvo ("nemam vremena", "ne znam") je bolje nego nikakvo, jer i ono jača volju za rad aktivnih članova, a osim toga od pasivnog člana lakše postaje aktivni nego od ne-člana. Nadalje, i pasivno članstvo odaje privrženost hrvatstvu.

Hrvatske udružbe u iseljenoj Hrvatskoj su prva karika u boljem iskorištenju mogućnosti iseljenitva. Preko hrvatskih udružbi znamo ne samo da nas ima, nego znamo i gdje smo, svjesni smo ne samo svoje snage, nego je znamo i upotrijebiti, ne uzdišemo samo od ljubavi za Hrvatsku, nego nesto i činimo za nju, ne samo što smo Hrvati, nego se tim i ponosimo.

Osnažimo tu prvu kariku - hrvatske udružbe - uključivanjem u njihov rad. Naučeni smo da se skrivamo, ali sad se pokazimo ! Na pragu smo sretnijeg razdoblja za Hrvatsku i Hrvate. Budimo dorašli časti obnove Hrvatske Države i jačanja hrvatstva.

Ako svaki Hrvat učini makar malo, zajednički ćemo učiniti mnogo !

HRVATSKA NASTAVA U WIESBADENU

Problem hrvatske nastave zaokuplja Hrvate već godinama. Prilike u Wiesbadenu su u ovom trenutku još uvijek izuzetno složene.

Na ovom mjestu donosimo jedno mišljenje kako pristupiti rješavanju sadašnjih prilika. Poznato je da se stavovi razmimolilaze. Nadamo se da ćemo na sastanku 27.11. s temom "Hrvatska dopunska nastava u Wiesbadenu" objediniti stavove i doći do rješenja kojima će se moći prikloniti većina roditelja.

Edvin Bukulin

Da li djecu slati na dopunsku nastavu iz hrvatskog jezika?

Da, svakako!

Poznate su okolnosti u Wiesbadenu. Zbog tih nekadašnjih okolnosti danas u Wiesbadenu posjećuje tu nastavu jedva 10% školske djece. Ljudi su ispisivali svoju djecu ili ih nisu ni prijavljivali, jer se nikako nisu mogli pomiriti time, da im djeca uče neki nepostojeći "srpskohrvatski" jezik. Razumljivo. U onoj bivšoj beznadnosti propalih iluzija o "brastvujedinstvu" možda i opravdano. Ali vrijeme tih iluzija je prošlo, ne vratilo se nikada više! Danas, što se tiče same te nastave, nemamo bitno novu situaciju, ali imamo nove nade. Zato treba djecu slati na nastavu u hrvatski razred, pa makar nastavnik i bio ono što je bio. Treba od njega zahtijevati da djecu uči hrvatski - govoriti, pisati, čitati, misliti, osjećati, smijati se, plakati, pjevati... Nastavnika se može i djelotvorno nadzirati, jer svaki roditelj po hesenskim zakonima ima pravo biti nazočan u razredu za vrijeme nastave.

Sasvim je iluzorno očekivati, da će se okolnosti u našem smislu, u našu korist promijeniti, ako nas tamo nema. Bojkotom se u ovom slučaju ne može a ma baš ništa postići, jer ovdašnje školske vlasti ne će biti time niti najmanje impresionirane, nego će imati alibi za neispunjavanje naših želja. Jer, reći će, - pružili smo vam priliku da se otvore hrvatski razredi, a vi ne htjedoste prihvatiti! Zato svakog hrvatskog đaka upisati u hrvatski razred. Zamislite kakav bi pritisak nastao na prosvjetne vlasti u Wiesbadenu kad bi se umjesto dvadeset u razredu pojavilo četiri stotine đaka, koliko ih u Wiesbadenu ima!? Ubrzo bi hesenske vlasti morale namjestiti još četiri ili još više nastavnika, ali sada ne u dogovoru s jugokonzulom (tj. Udbom), nego za nastavu hrvatske djece u sporazumu s hrvatskim vlastima.

I sami znate: nikad ne ćete osvojiti grad u koji ne udete, nikada! Zar mislite da za školu vrijede druga pravila?

Tek kad u školi bude četiri stotine umjesto dvadeset đaka, imamo nade dobiti nove učitelje bez hipoteke jugokonzulata. Logično!

Svaki hrvatski đak u hrvatski razred!

PROGRAM HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADEN
ZA STUDENI I PROSINAC 1992.

1. **Četvrtak, 26.11.1992. u 18.30 sati**

Otvorenje prodajne izložbe slika

Bürgerhaus "Taunus", Taunusstein-Hahn

Izložba obuhvaća četrdesetak umjetničkih slika suvremenih hrvatskih umjetnika. Autori su darovali radove s nakanom da ukupnim prihodom od prodaje slika pridonese obnovi Gimnazije u Gospiću. Ovoj zgradi uništen je krov i gornji kat u srpskom napadu na grad. Izložbu je moguće razgledati tijekom petka, subote i nedjelje.

2. **Petak, 27.11.1992. u 19.30 sati**

Hrvatska dopunska nastava u Wiesbadenu

Pius- Haus, Gutembergstrasse, Wiesbaden

U Wiesbadenu i bližoj okolini živi četiri stotine djece u dobi do 16 godina. Hrvatskom dopunskom nastavom obuhvaćen je tek najmanji dio te djece.

Smisao ovog razgovora je obavijestiti roditelje o prilikama kakve su u ovom trenutku, te pokušati naći rješenja koja bi objedinila oprečne stavove.

Na razgovor su pozvani nastavnici koji rade u Wiesbadenu, te Stjepan Sulek, savjetnik za školstvo u Ambasadi Republike Hrvatske u Bonnu. Razgovor moderira dr. Marija Orlović.

3. **Subota, 5.12.1992. od 19 sati**

PREDBOŽIČNA VEČER

Dvorana Maria Hilf, Kellerstr.37, Wiesbaden

Priredili smo program u kojem nastupaju i djeca i odrasli. Djeca sviraju, pjevaju i recitiraju, te izvode igrokaz "Najljepši Božić" prema životopisu hrvatske dječje spisateljice Jagode Truhelka. Odrasli također žele pokazati nešto od svoga stvaralaštva.

Uz hrvatske Božićne pjesme, uz slamu i bor, želimo se okupiti, razveseliti i osjetiti zajedništvo.

Priredili smo i piće i večeru.